

FINANCIAL ADMINISTRATION IN INDIA

(Semester-IV)

Maximum Marks : 75

Time Allowed : Three Hours

Note : Attempt two questions each from Sections A and B carrying 12 marks each and the entire Section C consisting of 9 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION-A

- I. Define Financial Administration. Discuss its significance.
- II. Define Budget. Discuss the various principles of budget making.
- III. Discuss budget as tool of administration.
- IV. Describe the various stages of Formulation and Execution of budget in India.

SECTION-B

- V. Describe the organization and functions of the Union Ministry of Finance.
- VI. Discuss how Parliament exercises control over finance in India? Do you think the control is effective? Comment.
- VII. Write a critical essay on Centre-State Financial Relations in India.
- VIII. Critically examine the appointment, powers, functions and role of Comptroller and Auditor General of India.

SECTION-C (Compulsory)

- IX. Write answers to the following questions in 50 words i.e. 7-8 lines :
1. Briefly give the significance of Financial Administration.
 2. Explain surplus budget and deficit budget.
 3. What is Contingency Fund of India?
 4. What are Cut Motions?
 5. What is the composition of 14th Finance Commission of India?
 6. What do you understand by Grants in aid?
 7. Give three suggestions to improve Parliamentary control over finance.
 8. How can the office of Comptroller and Auditor General of India be made independent?
 9. Why should budget be made on annual basis?

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 9 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

- ਭਾਗ - A**
- I. ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 - II. ਬਜਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਬਜਟ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 - III. ਬਜਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਯੰਤਰ/ਔਜ਼ਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 - IV. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਜਟ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

- ਭਾਗ - B**
- V. ਸੰਖੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
 - VI. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਵਿੱਤ ਉਪਰ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਕੀ ਇਹ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
 - VII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।
 - VIII. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ।

- ਭਾਗ - C**
(ਲਾਜ਼ਮੀ)
- IX. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ 7-8 ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :
 1. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿਓ।
 2. ਲਾਭ ਦਾ ਬਜਟ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਬਜਟ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
 3. ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤ ਨਿਧੀ/ਫੰਡ ਕੀ ਹੈ ?
 4. ਕਟੌਤੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀ ਹਨ ?
 5. ਭਾਰਤ ਦੇ 14ਵੇਂ ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕੀ ਹੈ ?
 6. ਗਰਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
 7. ਵਿੱਤ ਉੱਤੇ ਸੰਸਦੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।
 8. ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
 9. ਬਜਟ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਕਿਉਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?